

Miljøverndepartementet
Pb. 8013 Dep.
0030 Oslo

Vår ref.: 0226/03-123.3.1

Deres ref.: 2003/443- P/KIR

Dato: 01.09.03

Høringsinnspill til NOU 2003:14 (Bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven) – særskilt om klage, innsigelsesadgang og konsekvensutredning

Den Norske Turistforening (DNT) viser til brev fra Miljøverndepartementet datert 07.07.2003. Vi vil med dette innspillet komme med kommentarer og tilleggsforslag til forslaget om nye regler om klage, innsigelse og konsekvensutredning i planbehandlingen.

OM INNSIGELSE OG KLAGE (§§ 1-14 OG 1-15)

DNT er bekymret for at disse forenklingstiltakene blir gjennomført uten at den nødvendige plankvaliteten som det nye lovforslaget legger opp til, er på plass. Av den grunn kan forhold som burde vært gjenstand for innsigelse eller klage passere uten at myndigheter eller organisasjoner kan sikre viktige natur-, miljø-, eller friluftslivsverdier. DNT anbefaler at disse lovendringsforslagene ses i sammenheng med det samlede forslaget fra Planlovutvalget.

Styrking av de overordnede planene

Mange norske kommuner har ikke vedtatte eller oppdaterte oversiktsplaner. For å sikre essensielle fellesgoder som friluftsliv (helse/trivsel/opplevelse), natur og miljø må det utformes tydeligere normer og krav som planmyndighetene innarbeide i oversiktsplanene (kommuneplaner og fylkesplaner, samt delplaner av disse). DNT ser det som viktig disse planene er på plass før man foretar endringer i reglene om innsigelse og klage. For tema friluftsliv er det spesielt viktig at planene vurderer og tar hensyn til friluftsliv- og friområder i tilknytning til nye boligområder, turveier og friluftsliv- og friområder langs sjøen.

De nye reglene må ikke være til hinder for at man på bakgrunn av ny kunnskap eller politisk erkjennelse velger å fremme innsigelse for å få endret arealbruken i en mer miljøvennlig retning. Et eksempel kan være den økte bevisstheten om viktigheten av å ta vare på den "grønne infrastrukturen". Grøntstrukturen er en helt avgjørende forutsetning for å skape trivsel i nærmiljøet og gi barn og unge gode oppvekstvilkår. Disse naturområdene er under stadig større utbyggingspress, og må gis et sterkere vern. Det er derfor et stort behov for å sikre områder for lek og uteaktivitet nær boområder, skoler og barnehager. De spiller en nøkkelfunksjon for å utvikle barns fysiske og motoriske ferdigheter, trivsel og interesse for natur. Gode naturopplevelser i barneårene er viktig for at man senere i livet skal bli en miljøbevisst borger. Dette er forhold som bør tillegges større vekt når gamle planer skal konkretiseres og realiseres

DNT mener at miljømyndighetene fortsatt må ha en lovhjemlet sikkerhetsventil som kan benyttes for å stoppe natur-, miljø- og friluftsfaglig uakseptable planer og prosjekt.

DNT vil understreke at forslaget om redusert mulighet for å fremme innsigelse også må sees i sammenheng med den reduserte tidsfristen for å fremme innsigelse på bl.a. reguleringsplaner.

For at DNT skal støtte forslaget om frister for innsigelse må det stilles større krav til planprosessen mht. tidlig involvering av myndighetsorganer med innsigelseskompetanse i planarbeidet. Spørsmålet om koordinering og samordning av de ulike sektorene bør også konkretiseres.

PLANBESKRIVELSE OG PLANPROGRAM (§ 1-8)

Vi er positive til forslaget om å innføre et krav om planbeskrivelse for alle planforslag, samt planprogram (jfr. § 1-8, 1 og 2. ledd).

Innføringen av et planprogram er svært viktig for å sikre forutsigbarhet i planprosessen og for medvirkningsprosessen. DNT vil fremheve viktigheten at planprogrammet må sikre en styrket involvering av de frivillige organisasjonene.

De frivillige organisasjonenes medvirkning i planprosessen

DNT ser det som helt avgjørende for vitaliseringen av plandeltagelsen at myndighetene i større grad aktivt går ut og innhenter innspill fra lag og foreninger.

Dagens planprosesser etter plan- og bygningsloven er svært myndighets- og næringslivsorientert, og tar ikke hensyn til de frivillige organisasjonenes ressursgrunnlag og kapasitet. Planmyndighetene må derfor tilpasse seg organisasjonenes hverdag i mye større grad. Intensjonene i PBL og LA21 er ambisiøse og nødvendige, men her kreves det nytenkning for å nå målene. Det er først og fremst endringer i rutineene som må til, men her kan også konkretisering av lovteksten i PBL være med på å styrke organisasjonenes medvirkningsrett og planmyndighetenes involveringsplikt.

Ved tidlig involvering av de frivillige organisasjonene vil de kunne være viktige kunnskaps- og premissleverandører og avdekke potensielle konflikter på et tidspunkt hvor løsningene ikke er fastlåste. Videre vil organisasjonene være en viktig medspiller i gjennomføringsfasen av planene; enten som vaktbikkje, pådriver eller aktiv gjennomfører.

Utfordringen blir å skape møteplasser med en så lav byråkratisk terskel som mulig. Dette kan gjøres ved befaringer ute i felt, møter på kveldstid eller ved at kommunen inviterer seg selv til ordinære styremøter. For regionale og kommunale oversiktsplaner bør det i prosessen legges opp til arbeidsgrupper der organisasjonene blir involvert. Eksempelvis er det viktig at idretts- og friluftspanen er klar før utarbeidelsen av arealdelen, slik at man kan få innarbeidet friluftslivshensynene i den juridisk bindende arealdelen av kommuneplanen. Sakspapirer er ofte tungt tilgjengelig (også for politikere), og det må derfor stilles krav om kortfattede, presise og lettfattelige sakspapirer med gode illustrasjoner (kart/bilder ol.). Kommunen bør også i større grad kunne sortere aktuelle saker, og innkalle til "forhåndskonferanse" ved saksforberedelser der organisasjonene kan komme med direkte innspill og saksopplysninger. Disse forslagene bør innarbeides som obligatoriske deler av medvirkningen fastsatt i planprogrammet.

De "grønne" frivillige organisasjonene i Samarbeidsrådet for Naturvernsaker (SRN), Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) og Friluftsrådernes Landsforbund har et klart mål om å sikre en natur- og friluftsvennlig arealforvaltning. Det er derfor opprettet fylkesvise "Forum for natur og friluftsliv" (FNF). FNF har som mål å sikre naturverdier og friluftslivets naturgrunnlag med et minimum av byråkrati og dobbeltarbeid i organisasjonene. For å motivere til medvirkning og involvering i planprosesser er det svært viktig at organisasjonene ser resultat av arbeidsinnsatsen. Dette må komme til uttrykk i saksframlegg og i de politiske vedtakene.

KONSEVENSUTREDNING (§ 1-9 OG KAP. 17)

DNT ser det som svært viktig at konsekvensutredninger (KU) blir innført for planer. DNT støtter forslaget til § 1-9. DNT støtter også forslagene i kap. 17.

Det blir svært viktig at de nye KUene kan være med på bringe kunnskap inn i planprosessene på et så tidlig tidspunkt at politikerne reelt kan ta hensyn til viktige allmenne interesser som natur, miljø og friluftsliv. På den måten kan politikerne kunne prioritere disse interessene før konkrete utbyggingsplaner kommer på bordet, og de blir stil overfor dilemmaet om å velge mellom arbeidsplasser og en rødlisteart (utrydningstruet art).

Kvalitet og kompetanse

DNT ser behov for generell styrking av beslutningsgrunnlaget i plansaker innen temaene biologisk mangfold og friluftsliv. Tilgjengelig informasjon/kunnskap er en forutsetning for gode politiske vedtak, og det blir en utfordring å presentere kunnskapen på en beslutningsrelevant form. Kvaliteten på KUene må være gode, og nasjonale kartleggingsprogram, som bl.a. utføres på tema biologisk mangfold, bør kunne kreves for at en plan skal kunne godkjennes.

DNT vil støtte forslaget om at planvedtaket skal inneholde en begrunnelse med referanse til både KU og innkomne høringsuttalelser. Dette vil være viktig som en mekanisme for kvalitetssikring av planene.

OPPSUMMERING

Dette er forhold DNT mener må på plass i forhold til planbehandlingen før en kan gjennomføre de foreslåtte lovendringene:

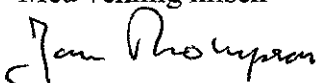
- Miljø- og friluftslivskompetansen må styrkes i kommunene
- Overordnede planer må styrkes som en forutsetning for begrensning i adgangen til å fremme innsigelser og klage.
- Kompetansen og kapasiteten innen planprosess (jfr. LA21) må styrkes i kommunene
- Kommunene må aktivt legge til rette for de frivillige organisasjonenes deltagelse som en obligatorisk del av planprogrammet

Tillegg til lovforslagetene:

- Miljømyndighetene må beholde en lovhjemlet sikkerhetsventil for å kunne stoppe uakseptable planer og prosjekter i forhold til allmenne interesser som miljø og friluftsliv. Tillegg til §§ 1-14 og 1-15.
- KU for plan må også ha en funksjon i kvalitetssikring av planer (nytt ledd i § 1-9).

Dette er helt vesentlige tilføyelser og presiseringer for å kunne sikre allmenne interesser og fellesgoder som friluftslivsarealer og viktige leveområder for planter og dyr i planleggingen etter PBL. Det blir viktig å styrke både den fylkeskommunale og kommunale arealplanleggingen for å kunne foreta interesseavveininger på et tilstrekkelig overordnet nivå. Med disse presiseringene støtter DNT MDs forslag om endringer i plan- og bygningsloven om klage, innsigelse og konsekvensutredning.

Med vennlig hilsen

Jan Thompson
Generalsekretær

Tørrinn Evensen
Fagsjef naturforvaltning